

Адміністративне право і процес

УДК 330.8/342.95

Ковальчук Алла Юріївна

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри міжнародного права та інших галузевих правових дисциплін
Київський університет права НАН України*

Kovalchuk Alla

*Doctor of Juridical Science, Professor,
Professor of the Department of International Law
and other specialized Legal Disciplines
Kyiv University of Law of the National Academy of Sciences of Ukraine*

ORCID: 0000-0003-4807-2436

Чернявська Богдана Вадимівна

*PhD, доцент кафедри теорії та історії держави і права
Національна академія управління;
запрошений дослідник юридичного факультету
Вільний Університет Амстердам (Нідерланди)*

Cherniavska Bogdana

*PhD in Law, Associate Professor of the Department of
Theory and History of State and Law
National Academy of Management;
Guest Researcher at the Faculty of Law
Vrije Universiteit Amsterdam (The Netherlands)*

ORCID: 0000-0001-8263-7483

Ковальчук Максим Сергійович

*аспірант
Міжрегіональної Академії управління персоналом*

Kovalchuk Maksym

Graduate Student of the

Interregional Academy of Personnel Management

ORCID: 0009-0005-7761-7775

**ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ
КОШТІВ ЗДОБУТИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

**THEORETICAL AND LEGAL RECONSIDERATION OF THE THREAT
OF MONEY LAUNDERING IN THE DIGITIZED ECONOMY OF
UKRAINE**

Анотація. Вступ. У статті піднімаються проблеми забезпечення сталого економічного розвитку в воєнний і післявоєнний період. Визначається загроза у вигляді значної кількості злочинів у сфері економіки та фінансів. Серед протиправних посягань у сфері економіки виділяється легалізація (відмивання) коштів, здобутих злочинним шляхом. Наголошується на тому, що відсутність чітких державних заходів щодо подолання проблеми відмивання коштів незаконного походження, призводить до руйнування стабільності фінансової системи України. Частина невирішеної проблеми: легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, з кожним роком набуває ознак глобальної проблеми, оскільки все більше так званих схем відмивання грошей набувають транскордонного характеру та пов'язані з організованою злочинністю. Сучасний світ уже зробив перший крок до принципово нової технологічної реальності – цифровізація сучасної економіки. Проте виклики, які стоять перед сучасними фінансовими взаємовідносинами теж набувають різноманітних проявів і збільшення масштабів. Мета статті виділити сучасні теоретико-правові підходи до можливих

комбінацій легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом в умовах цифровізації економіки України, з метою їх належного правового визначення та упередження. Методологічну базу дослідження складають загальнонаукові і спеціальні методи пізнання: системно-структурний, діалектичний метод пізнання, гносеологічний метод, метод наукової абстракції, формально-логічний. За допомогою яких автори досліджують процеси змін організаційних та правових важелів впливу з метою протидії легалізації коштів отриманих злочинним шляхом. Зазначається, що у зв'язку з активним розвитком банківської системи, спостерігається активізація діяльності злочинних транснаціональних організацій, які використовують світову банківську систему для фінансування тероризму та вкладення «брудних» коштів у світову економіку, що спричиняє виникнення системи загроз для фінансових ринків України. Авторами уточнюється той факт, що зміна глобального соціально-технологічного укладу, приносить повне переформатування звичних систем і формування нових соціальних та економічних стратегій. Цей процес прискорюється швидкими технологічними змінами, нові моделі управління, відповідно суспільні норми теж потребують змін. Висновки. У результаті робиться висновки, про множинність варіативності відмивання коштів здобутих злочинним шляхом і констатується, що особливого значення набуває подальша розробка комплексних заходів протидії визначеному злочину.

Ключові слова: державна безпека, доходи здобуті злочинним шляхом, злочин, економічні злочини, кіберзлочини, легалізація доходів, відмивання доходів, фінансування тероризму, цифрова економіка.

Summary. Introduction. The article addresses the challenges of ensuring sustainable economic development during wartime and post-war periods. It identifies the threat posed by a significant number of economic and financial crimes. Emphasis is placed on the lack of clear state measures to combat money

laundering from illegal sources, which leads to various direct threats to Ukraine's national security and financial system stability. Additionally, the legalization (money laundering) of criminally acquired income is increasingly becoming a global issue, as more so-called money laundering schemes take on a transnational nature and are linked to organized crime. The contemporary world has already taken the first step towards a fundamentally new technological reality – the digitalization of the modern economy. The purpose of the article is to highlight modern approaches to possible combinations of legalization (laundering) of criminally obtained income in the conditions of digitalization of the economy of Ukraine, with the aim of their proper legal definition and crime prevention. However, the challenges facing modern relations come in various forms and scales. Currently, the global socio-technological landscape is changing, resulting in a complete reconfiguration of traditional systems and the formation of new social and economic strategies. This process is accelerated by rapid technological changes, new management models, and evolving societal norms that require adjustments. Since the full-scale invasion of the Russian Federation, the Ukrainian Parliament (Verkhovna Rada of Ukraine) adopted a package of laws aimed at deregulation and reducing taxation levels during the state of war. The tax service suspended nearly all business inspections. Conclusions. Simultaneously, due to the active development of the banking system and technological improvements in financial operations, there is evidence of the presence of criminal transnational organizations exploiting the global banking system to finance terrorism and inject "dirty" money into the world economy. This poses a threat to Ukraine's financial markets. The authors analyze these issues and conclude that it is necessary to align not only technological and reporting standards with European norms but also terminology. Comprehensive measures are proposed to combat money laundering obtained through criminal means.

Key words: *national security, cybercrimes, money laundering, digitalization, criminally acquired income, crime, economic crimes, income legalization, terrorism financing, digital economy.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний світ уже зробив перший крок до впровадження у суспільне життя принципово нових цифрових технологій. Проте виклики, які стоять перед сучасними взаємовідносинами у сфері економіки, особливо в умовах цифровізації, важко переоцінити. Змінюється глобальний соціально-технологічний уклад, який у результаті приносить повне переформатування звичних систем і формує нові соціальні та економічні взаємовідносини. Цей процес прискорюється швидкими технологічними змінами, новітніми моделями управління, відповідно суспільні норми, теж потребують змін. Ми підтримуємо авторів дослідження, яке було проведено Центром Разумкова: «Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти» (2020) [1], які зазначають, що надшвидкі темпи розвитку й впровадження цифровізації усіх галузей економіки відбуваються швидше ніж формування юридичних норм, щодо захисту правовідносин у сфері економіки та фінансів. У наслідку, створюються умови які породжують різні види зловживань та фінансових махінацій. Одним з таких злочинів є легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, який набув глобального значення і є визнаною загрозою економічній і політичній безпеці суспільства. Особливо, це відчувається зараз, коли кошти здобути злочинним шляхом, все частіше залучаються до фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового знищення. З початку повномасштабного вторгнення російських військ Верховна Рада України ухвалила пакет законів, спрямованих на дерегуляцію і зниження рівня оподаткування в період воєнного стану, а фіскальна служба

призупинила майже всі перевірки підприємців, це частково сприяло негативним процесам й криміналізації економіки. Такий процес посилювався активізацією злочинної діяльності транснаціональних злочинних організацій, які використовують світову банківську систему для фінансування тероризму та вкладення «брудних» коштів у світову економіку. Ми підтримуємо Гулу Л.Ф., який зазначає: «Для України проблеми протидії легалізації (відмиванню) коштів, одержаним злочинним шляхом, фінансування тероризму та розповсюдження зброї масового ураження, протидії офшорному бізнесу є надзвичайно важливими, оскільки значна частина вітчизняного капіталу витікає з країни саме через банківську систему, а повертається вже у формі іноземних інвестицій із відповідними «пільговими» умовами [2]. Особливо, це негативно відображається у воєнний час на економіці України, її іміджі як суб'єкта геополітичних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми щодо протидії злочинам, пов'язаним з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, досліджували вітчизняні вчені та практики правоохоронних органів. О. Є. Користін зазначає, що саме легалізація, як результат злочинної діяльності, стає поштовхом до різкого соціального розшарування, призводить до зростання кількості випадків антисоціальної поведінки тощо [6, с. 157-158], Легалізація (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом суттєво негативно впливає на економіку держави. Не можна не погодитись з колективом авторів монографії «Первинний фінансовий моніторинг у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів...» Комісаровим О. Г., Скрипником О. Ю., Собокарем А. О. з тим фактом, що легалізація є одним з основних напрямів діяльності організованих груп і злочинних організацій, які мають транснаціональний характер і спричиняють тяжкі наслідки для економіки

будь-якої країни [6, с. 156]. А. Ю. Ковальчук аналізуючи різні підходи до легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом робить висновки: легалізація, комплексна дія, яка складається з законних та не визначених законом дій, які у своїй сукупності нададуть можливості ввести незаконно здобутий капітал у легальний сектор економіки. Пропозиції щодо амністії тіньового капіталу, відсутності контролю збоку держави фінансово-економічної діяльності можливо й дасть позитивний ефект, але лише за умови стабільної політико-економічної системи. Крім того, рівень недовіри до держави є достатньо високим не лише у населення, а й серед бізнесових фінансово-політичних груп, що у наслідку не сприяє ефективності протидії визначеного злочину.

Нажаль, швидкі темпи переходу до цифрової економіки не дали достатньо часу законотворцям адаптуватися і відповідно, чинне законодавство створило умови для різного роду зловживань й фінансових махінацій. Для вирішення таких проблем необхідне ґрунтовне дослідження можливих злочинних проявів легалізації коштів здобутих злочинним шляхом, з метою їх упередження.

Формулювання цілей статті (Виділити сучасні теоретико-правові підходи до можливих комбінацій легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом в умовах цифровізації економіки України, з метою їх належного правового визначення та упередження.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Відповідно до Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року [3] основними викликами та загрозами у сфері фінансової безпеки було визнано: високий рівень тінізації економіки; втрата доходів бюджету внаслідок поширених явищ «сірого» імпорту та контрабанди, схем ухилення від оподаткування, розмивання бази оподаткування шляхом використання «низькоподаткових» юрисдикцій; непослідовність правового

регулювання відносин у податковій сфері; поширення явища легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом [3]. Вбачаючи такі загрози і разом з тим планування Національного банку України [4] у майбутньому отримати додаткових інвестицій майже \$50 млрд. за рік [5] необхідним вбачається виділення окремих складових виділених загроз, особливо легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом. Тому, що саме цей злочин, невід'ємно супроводжує будь які сумнівні операції з фінансовими ресурсами. Відповідно, й інвестори чекають на реальне правове опосередкування й захист їх інвестицій. Але, нами вже зазначалося, що процес нарощування потенціалу економіки супроводжується поширенням складних та небезпечних проявів транскордонної організованої злочинності зі стійкими корупційними зв'язками, діяльність яких невід'ємно супроводжується легалізацією коштів здобутих злочинним шляхом. Легалізація (відмивання) доходів, здобутих злочинним шляхом, є типовим конвенційним злочином, тобто діянням, криміналізація якого відбулась у зв'язку зі обранням України стратегічного напрямку розвитку й підписання відповідних міжнародно-правових документів [7]. Будучи учасником певної конвенції, Україна бере на себе зобов'язання встановити в національному законодавстві відповідальність за те чи інше діяння, яке носить міжнародний характер і для боротьби з яким потрібні узгоджені зусилля багатьох держав. Легалізація (відмивання) брудних грошей, носить високий рівень латентності. Нажаль, такий ситуації сприяє інтеграція економічних систем багатьох держав, й виникнення нових фінансових інструментів тощо [8]. Транснаціональний характер діяльності з відмивання «брудних» доходів зумовлює необхідність співробітництва різних держав у розробці різних механізмів протидії можливості легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом. Важливу роль у цьому відіграють нормативні акти міжнародного рівня та гармонізація з ними національних законодавств. Слід зазначити і

те, що поштовхом для створення вітчизняного антилегалізаційного законодавства свого часу стали саме відповідні міжнародні законодавчі акти. Зараз необхідність перегляду механізмів упередження таких злочинів, обумовлена цифровізацією сучасної економіки в Україні. У липні 2023 р. відбулася зустріч представників Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації та посадовців Міністерства цифрової трансформації України із членами Комітету з питань внутрішнього ринку та захисту прав споживачів Європарламенту. У засіданні також брали участь представники країн-кандидатів на вступ до ЄС. Учасники обговорили можливості інтеграції для країн-кандидатів до Єдиного цифрового ринку ЄС. Зазначалося, що інтеграція до цього ринку є незмінним пріоритетом для України. Тому парламентарії України працюють над законодавчими та нормативними документами у рамках функціонування національного цифрового ринку. Так, було прийнято Закон України «Про електронні комунікації», триває робота над проєктом Закону України «Про цифрові послуги та ринки». Він буде спрямований на імплементацію європейських підходів до регулювання цифрових ринків та гарантуватиме безпечне й надійне онлайн-середовище, конкурентні умови діяльності для всіх учасників ринків цифрових послуг, захист прав і законних інтересів користувачів [9]. Окрім того, важливим завданням є розроблення та запровадження цифрових інструментів з мінімізації корупційних ризиків, спрямованих на виконання заходів Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки, що позитивно вплине на безпеку, результативність та ефективність роботи державних органів. Разом з тим, ми підтримуємо тезу колективу авторів навчального посібника «Політика і економіка», що «брудні» гроші необов'язково повинні складатися з «грошей» як таких, подібним чином можуть створюватися і «брудні» запаси товарно-матеріальних цінностей. Засобом для досягнення цієї мети звичайно є заниження в інвентарних описах

обсягів сировини, що надійшла, напівфабрикатів, готових продуктів або товарів, отриманих для реалізації, і прийом цих занижених обсягів на баланс. Тим самим занижуються також розміри майна і прибутку, отриманого в даному році [10]. Мета процесу відмивання грошей полягає в тому, щоб представити кошти, отримані, або пов'язані з незаконною діяльністю, як такі, що отримані на законних підставах. Відповідно, така суть процесу лише створює поштовх для пошуку різноманітних комбінацій дій, що у результаті нададуть можливості відмити «брудні» кошти. Нами вже зазначалося на тісному зв'язку легалізації й корупції, слід також до цього додати махінації з гуманітарною допомогою. Так лише за півроку повномасштабної війни правоохоронними органами було відкрито майже 250 кримінальних проваджень щодо незаконних дій з гуманітарною допомогою, у тому числі її розкрадання [11]. Слід також зазначити, що легалізація коштів здобутих злочинним шляхом пов'язано з незаконною діяльністю з організації або проведення азартних ігор. У 2023 році було викрито масштабну схему легалізації грошей, одержаних від незаконного грального бізнесу, за допомогою підпільних онлайн-казино «відмити» майже 5 млрд грн. Легалізація коштів, здобутих злочинним шляхом тісно пов'язана з кіберзлочинами. Кіберполіція викрила групу зловмисників у шахрайстві під виглядом інвестування у казино, обіцяючи надприбутки від інвестицій, фігуранти привласнили гроші понад 100 вкладників. До цього додалися ще операції з криптовалютою. За оцінкою керівників Європолу, 3-4% щорічних доходів від злочинності в Європі (це приблизно 4,2-5,6 млрд дол США) відмиваються за допомогою криптовалюти, і ця тенденція буде збільшуватися. З вищевикладеного стає зрозумілим, що «брудні гроші» можна відмити різноманітними комбінаціями, обходячи будь-які правові конструкції і заборони. Зараз все частіше постає питання цифрового захисту фінансових операцій. Разом з тим, погляди вчених у цьому сенсі розділилися. «Наскільки цифрові інновації у фінансовому секторі:

розвиток системи віддаленої ідентифікації BankID, створення платформи для краудфандингу та венчурного капіталу, а також регуляторних «пісочниць» за типом sandbox, запровадження нових технологій для платежів та переказів, розширення доступу учасників фінансових ринків до публічних реєстрів, розвиток big data, blockchain та хмарних технологій тощо [12] нададуть відкритості й прозорості фінансових потоків покаже лише час». Окрім того, не слід забувати, що технологічна різноманітність поширення процесів цифровізації привносять додаткову невизначеність впливу на всі складові фінансово-економічної безпеки. Все це зумовлює необхідність комплексного розв'язання наукової проблеми обґрунтування теоретико-методологічної парадигми фінансово-економічної безпеки в умовах цифровізації. Вкрай необхідним вбачається розробка відповідних механізмів, як економічних, фінансових, так і цифрових з метою забезпечення безпеки фінансової системи її стабільності та сталого економічного розвитку. Слід комплексно підійти до організації й впровадження новітніх технологій і правового визначення застосування цифрових технологій (Big Data, блокчейн, Інтернету речей) в сфері управління державними фінансами і підвищення фінансово-економічної безпеки: такі технології стануть дієвим інструментом макроекономічного і бюджетного прогнозування, планування та аналізу виконання бюджету, оцінки впливу проектів нормативно-правових і законодавчих актів на бюджет, ведення державних реєстрів, управління активами держави та державними інвестиціями, вдосконалення системи електронних закупівель тощо [13]. Але слід пам'ятати, що такі ж системи мають й вразливості, якими неодмінно можуть скористатися злочинці.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, процеси цифровізації та впровадження фінансових інновацій на основі цифрових технологій є незворотнім процесом еволюційного розвитку. В умовах цифрової

економіки і зростання значущості інформаційних і технологічних факторів для економічного розвитку трансформується система загроз й вразливостей. Водночас, змінюється специфіка впливів на фінансову безпеку та окремі її структурні складові, злочини набувають нових колаборацій. Необхідно зазначити, що однією із загроз забезпечення фінансової безпеки є діяльність «високотехнологічної» злочинності. Кіберзлочинці теж, приймають активну участь у вчиненні різних злочинів у сфері економіки, у тому числі відмиванні коштів, отриманих злочинним шляхом, такої як: торгівля наркотиками, торгівля зброєю, шахрайство з платіжними картками тощо. Саме ними удосконалюється процес відмивання, **так, наприклад**, створена платформа, сприяла відмиванню загалом 152 000 біткойнів, що дорівнює приблизно 2,73 мільярда євро [14]. Вищевизначене вказує на необхідності перегляду механізмів захисту різних галузей економіки, а саме потребує поглибленої оцінки, визначення обсягів і відповідного системного відображення [15], а також обов'язковою умовою є розробка заходів цифрового захисту фінансових взаємовідносин. Отже, за сучасних тенденцій й швидкого розвитку новітніх технологій процес формування механізму фінансової безпеки має бути комплексним й колективним. Забезпечення безпеки функціонування фінансових систем є спільною задачею для уряду, громадських організацій, науки, практики, населення та інвесторів і лише об'єднавши зусилля можливо знизити рівень злочинності у сфері економіки. Зокрема, потребують перегляду індикатори фінансової безпеки в частині банківської безпеки й небанківського фінансового ринку, боргової безпеки, бюджетної безпеки, валютної безпеки, грошово-кредитної безпеки з метою переоцінки граничних та допустимих значень субіндексів, індексів, індикаторів та показників для оцінки в умовах воєнного стану.

Література

1. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. *Центр Разумкова*. Київ, 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf (дата звернення: 20.11.2023).
2. Гула Л.Ф. Легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом, що вчиняються організованими групами, як одна з форм економічної загрози фінансовому ринку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2012. 1. С. 103-111. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/library/visnyku/nvse/01_2012/12glfzfr.pdf (дата звернення: 22.11.2023).
3. Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року: Рішення Ради національної безпеки і оборони України, затверджене Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021. *Верховна Рада України: офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0048525-21#Text> (дата звернення: 22.11.2023).
4. Прямі іноземні інвестиції в Україну за лютий перевищили \$200 мільйонів, – НБУ. *БізнесЦензор*. 2023. URL: https://biz.censor.net/news/3409830/pryami_inozemni_investytsiyi_v_ukrayinu_zh_lyutyuyi_perevyschlyu_200_milyoniv_nbu (дата звернення: 22.11.2023).
5. Україні для швидкого відновлення необхідно \$250 млрд іноземного капіталу за п'ять років – ЄБРР. *Інтерфакс-Україна*. 2023. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/910421.html> (дата звернення: 22.11.2023).
6. Ковальчук А. Ю. Забезпечення фінансово-економічної безпеки України: адміністративно-правовий аспект: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2017. 400 с.

7. Дудоров О.О. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Вибрані праці з кримінального права. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. 708 с.
8. Дудоров О.О., Тертиченко Т. М. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України: монографія. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
9. Єдиний цифровий ринок та інші програми цифрового співробітництва з ЄС – Комітет з питань цифрової трансформації. *Прес-служба Апарату Верховної Ради України*. 2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239177.html (дата звернення: 29.11.2023).
10. Карлін М. І., Івашко О. А. Політика і економіка: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 212 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12006/1/polityka_ekkonomika.pdf (дата звернення: 28.11.2023).
11. Денис Монастирський: Правоохоронці розслідують 247 кримінальних проваджень щодо розкрадання гуманітарної допомоги. *Урядовий портал*. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/denis-monastirskij-pravoohoronci-rozsliduyut-247-kriminalnih-provadzhen-shchodo-rozkradannya-gumanitarnoyi-dopomogi> (дата звернення: 28.11.2023).
12. Регулятори фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. *Національний банк України: вебсайт*. 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/regulyatori-finansovogo-rinku-zatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku> (дата звернення: 29.11.2023).
13. Пантелеєва Н.М. Інноваційна технологія блокчейн у системі управління державними фінансами. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2018. Вип. 1 (51). С. 363–369.

14. Ізвозікова А. Влада Німеччини та США ліквідувала одну з найбільших мереж відмивання коштів на крипторинку. *Суспільне новини*. 2023. URL: <https://suspilne.media/416568-vlada-nimeccini-ta-ssa-likvidovala-odnu-z-najbilsih-merez-vidmivanna-kostiv-na-kriptorinku/> (дата звернення: 29.11.2023).
15. Тулуш Л. Д., Леонтович С. П., Радченко О. Д. Державне регулювання фінансової безпеки в умовах воєнного стану. *Publishing House "Baltija Publishing"*. 2022. С. 331-338. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6440/13293-1?inline=1> (дата звернення: 29.11.2023).

References

1. Pyshchulina O. Tsyfrova ekonomika: trendy, ryzyky ta sotsialni determinanty. Tsentrazumkova. Kyiv, 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf [in Ukrainian].
2. Hula L.F. Lehalizatsiia dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, shcho vchyniautsia orhanizovanymy hrupamy, yak odna z form ekonomichnoi zahrozy finansovomu rynku. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. 2012. 1. S. 103-111. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/library/visnyky/nvse/01_2012/12glfzfr.pdf [in Ukrainian].
3. Stratehiia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy na period do 2025 roku: Rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy, zatverdzhene Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 11 serpnia 2021 roku № 347/2021. Verkhovna Rada Ukrainy: ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0048525-21#Text> [in Ukrainian].
4. Priami inozemni investytsii v Ukrainu za liutyi perevyshchyly \$200 milioniv, – NBU. *BiznesTsenzor*. 2023. URL:

- https://biz.censor.net/news/3409830/pryami_inozemni_investytsiyi_v_ukrayinu_za_lyutyiyi_perevyschyly_200_milyoniv_nbu [in Ukrainian].
5. Ukraini dlia shvydkoho vidnovlennia neobkhidno \$250 mlrd inozemnoho kapitalu za piat rokiv – YeBRR. Interfaks-Ukraina. 2023. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/910421.html> [in Ukrainian].
 6. Kovalchuk A. Yu. Zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: administratyvno-pravovyi aspekt: monohrafiia. Kyiv: «Vydavnytstvo Liudmyla», 2017. 400 s. [in Ukrainian].
 7. Dudorov O.O. Lehalizatsiia (vidmyvannia) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom. Vybrani pratsi z kryminalnoho prava. Luhansk: RVV LDUVS im. E.O. Didorenka, 2010. 708 s. [in Ukrainian].
 8. Dudorov O.O., Tertychenko T. M. Protydiia vidmyvanniu «brudnoho» maina: yevropeiski standarty ta Kryminalnyi kodeks Ukrainy: monohrafiia. K.: Vaite, 2015. 392 s. [in Ukrainian].
 9. Iedynyi tsyfrovyyi rynek ta inshi prohramy tsyfrovoho spivrobitnytstva z YeS – Komitet z pytan tsyfrovoi transformatsii. Pres-sluzhba Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2023. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239177.html [in Ukrainian].
 10. Karlin M. I., Ivashko O. A. Polityka i ekonomika: navch. posib. Lutsk: Vezha-Druk, 2015. 212 s. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12006/1/polityka_ekonomika.pdf [in Ukrainian].
 11. Denys Monastyrskyi: Pravoohorontsi rozsliduiut 247 kryminalnykh provadzhen shchodo rozkradannia humanitarnoi dopomohy. Uriadovyi portal. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/denis-monastirskij-pravoohoronci-rozsliduyut-247-kriminalnih-provadzhen-shchodo-rozkradannya-gumanitarnoyi-dopomogi> [in Ukrainian].
 12. Rehulatory finansovoho rynku zatverdylu Stratehiiu rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku. Natsionalnyi bank Ukrainy: vebsait. 2020.

- URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/regulyatori-finansovogo-rinku-zatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku>
[in Ukrainian].
13. Pantielieieva N.M. Innovatsiina tekhnolohiia blokchein u systemi upravlinnia derzhavnymy finansamy. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia «Ekonomika». 2018. Vyp. 1 (51). S. 363–369. [in Ukrainian].
14. Izvoshchikova A. Vlada Nimechchyny ta SShA likvidovala odnu z naibilshykh merezh vidmyvannia koshtiv na kryptorynku. Suspilne novyny. 2023. URL: <https://suspilne.media/416568-vlada-nimeccini-ta-ssa-likvidovala-odnu-z-najbilsih-merez-vidmivanna-kostiv-na-kriptorinku/> [in Ukrainian].
15. Tulush L. D., Leontovych S. P., Radchenko O. D. Derzhavne rehuliuвання finansovoi bezpeky v umovakh voiennoho stanu. Publishing House “Baltija Publishing”. 2022. S. 331-338. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6440/13293-1?inline=1> [in Ukrainian].